

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 840/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

42/2010. (II. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) kiskunhalasi lakos panaszos¹ 2009. szeptember 15-én előterjesztett panaszát a 2010. február 10-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Gödöllői Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos formanyomtatvány felhasználásával elektronikus úton juttatta el beadványát a Testülethez. A panasz alapjául szolgáló rendőri intézkedés, egyéb cselekmény leírása rovatban a következő szöveg olvasható: „2009. 09. 12. Kerepes! A kivezényelt állomány parancsnoka a du. órákban elhagyásra szólította fel beosztottján keresztül a magánterületen lévőket, annak ellenére, hogy azt a rendőri állománnyal körbe záratta! Így az ott lévő gyerek és kiskorúakban sokkot, riadalmat, félelmet okozott! Ezért a panasztestületnél panasszal élek!”

A Testület titkársága a panaszost levélben értesítette beadványa iktatásáról, tájékoztatta arról, hogy ki és milyen cselekmények miatt fordulhat panasszal a Testülethez. A titkárság közölte, hogy a panaszlevél kiegészítésre szorul és kérte, hogy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

válaszoljon a következő kérdésekre: pontosan mikor és hol történt a sérelmezett esemény, mi volt az a konkrét rendőri kötelezettségszegés, intézkedés vagy annak elmulasztása, ami miatt panaszt terjesztett elő. Kérte továbbá nyilatkozatát arról, hogy a rendőri intézkedés kinek a jogát vagy érdekét sértette. Végül kérte, hogy panaszát aláírásával erősítse meg.

A felhívásra postafordultával érkezett kiegészítő levél azt tartalmazza, hogy az esemény 2009. szeptember 12-én, Kerepes külterületén, magánterületen történt. A panasz: a kivezényelt rendőri erő parancsnokának túlzott, indokolatlan, értelmetlen intézkedései. A családi rendezvényen a kiskorúak, gyerekek, idős személyek megfélemlítése, lerohanása és a túlzott erő alkalmazása nem volt indokolt. Ez az intézkedés a panaszos és az ott lévők alapvető jogát sértette. Kérte, hogy a Testület a panasz vizsgálatát kezdje meg.

II.

Az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat útján bekért iratokból a következők állapíthatók meg.

1) A Gödöllői Rendőrkapitányság vezetője 2009. szeptember 10-én kelt egyedi utasításával az 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1), valamint (3) bekezdése alapján a rendőrkapitányság teljes illetékességi területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2009. szeptember 12-én 0 órától 13-án 24 óráig.

Az idézett jogszabályhely és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007 (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. §-ának (6) bekezdése és 103. §-ának (11) bekezdése alapján a fokozott ellenőrzés hatálya alatti rendőri teendőket a következők szerint határozta meg.

A feladat végrehajtásába beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kíséri a Gödöllői Rendőrkapitányság illetékességi területén megtartandó rendezvényekre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat- csomag- és járműátvizsgálást hajt végre.

A központi biztosításba beosztott egyenruhás rendőri állomány az Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre közreműködik az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában. Jogsértés esetében végrehajtja a szükséges intézkedést.

Az utasítás indokolásában olvasható, hogy a rendőrkapitányság illetékességi területén 2009. szeptember 12-én 8 órától a feloszlott Magyar Gárda rendezvényt kíván tartani Kerepes nagyközség területén, a Patkó csárdában, valamint további, akkor még ismeretlen helyszínen. A rendezvényt magánterületre szervezik és várható, hogy az ott megjelenők esetlegesen szabálysértéseket és bűncselekményeket követhetnek el. Ezek feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértése, egyesülési joggal visszaélés vétsége, és törvény vagy hatóság

rendelkezése elleni izgatás vétsége lehetnek. A rendezvényre Pest megye egész területéről jelentős számú ember részvétele várható, akiknek mozgása a megyén keresztül folyamatos lesz.

Az esemény biztonságos lebonyolítása érdekében a rendezvényekkel érintett helyszíneken és az oda vezető utakon indokolt a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése.

Az utasítás ezután tartalmazza mindazoknak a jogszabályhelyeknek és az Alkotmánybíróság vonatkozó állásfoglalásának szövegét, amelyekre az egyedi utasítás támaszkodik.

2) A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat (a továbbiakban: Ellenőrzési Szolgálat) vezetőjének 2009. október 21-i levele szerint, a Magyar Gárda Kerepes Nagyközség területén tartott rendezvényén a rendőrök az elrendelt fokozott ellenőrzés keretében az Rtv. 30. §-ának felhatalmazása alapján, a 29. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint igazoltattak, amely során az intézkedés alá vontak nevét, illetve születési helyét és idejét jegyezték fel. A panaszossal szemben feljelentést nem tettek, eljárás sem indult ellene. A foganatosított rendőri intézkedésről sem rendőri jelentés, sem videofelvétel nem készült.

A Testület újabb megkeresésére 2009. december 10-én az Ellenőrzési Szolgálat vezetője a fentieket azzal egészítette ki, hogy a panaszossal szemben nem történt rendőri intézkedés.

3) A Testület megtekintett több, a világhálón hozzáférhető videofelvételt, amely az érintett rendezvényről készült.

Az egyik felvételen egy fás terület látható, ahol alakzatban álló személyek esküt tesznek. E személyek fekete mellényt, hátoldalán hímzett ezüst oroszlánnal, fehér inget, fekete nadrágot és bakancsot, illetve sapkát viselnek (<http://www.youtube.com/watch?v=gBdP9bmg9L0> 2010-01-28).

Egy másik felvételen a rendőri felszólítás hallható: „Hölgyeim és Uraim! (...) József r. f. vagyok. A (...) parancsnoka nevében felhívom a résztvevők figyelmét, hogy a Fővárosi Ítéltábla jogerős (...) a Magyar Gárda Kulturális és Hagyományőrző Egyesületet feloszlatta, szóbeli indoklásában kifejtette, hogy a Magyar Gárda Mozgalom az Egyesület szerves része. A döntés az Egyesület felszámolásáról szükségképpen a Mozgalomra is kiterjed. Tájékoztatom Önöket, hogy amennyiben tevékenységüket tovább folytatják, megvalósítják az Egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. Korm. r. 10/C. §-ában foglalt, feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértését. Amennyiben Önök a rendőri felszólításnak nem tesznek eleget, megvalósítják az Egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. Korm. r. 40/A. §-ában foglalt jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését, ami rendőri intézkedést vonhat maga után. A szabálysértést továbbfolytató személyekkel szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi

XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján személyes szabadságot korlátozó intézkedést fogunk foganatosítani.” (<http://www.youtube.com/watch?v=XqJ-bVxPhG4> 2010-01-29)

III.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált intézkedések érintették a panaszos békés gyülekezéshez, illetve tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

1) A Testület elsőként megvizsgálta, hogy mi indokolta a rendőrség magánterületen történő intézkedését.

a) A Szabs. rendelet 10/C. § (1) bekezdése szerint, aki a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szabálysértési eljárás lefolytatását a rendőrség hatáskörébe utalja.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint: „Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

A Testület hatásköre az Rtv. idézett 92. § (1) bekezdése szerint a szabálysértés gyanúját keltő magatartás megítélésére nem terjed ki, ezért a panasznak a szabálysértési eljárással kapcsolatos részeit érdemben nem értékelhette. Csupán a szabálysértési feljelentést megelőző helyszíni intézkedések jogszerűségét és szakszerűségét, illetve a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartást vizsgálhatta, vagyis azt, hogy e magatartás a szabálysértés elkövetésének gyanúját megalapozta-e.

Tekintettel arra, hogy a hivatkozott szakasz kerettényállás, amit tartalommal a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntése tölt ki, a Testületnek elsőként azt kellett megvizsgálnia, hogy a rendezvény helyszínén tanúsított magatartások betudhatóak-e a felosztatásról szóló döntésben jogellenesnek nyilvánított tevékenységnek.

A Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: Ítéltábla) 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletével a Magyar Gárdát felosztató elsőfokú ítéletét helybenhagyta, egyben kiterjesztve azt a Magyar Gárdával szimbiózisban működő Mozgalomra. Az ítélet indokolása szerint a Magyar Gárda tevékenységével a közrendet és a köznyugalmat, azon belül pedig minden érintettnek, így a rendezvények helyszínén tartózkodó természetes személyeknek a szabadsághoz és biztonsághoz való jogát sértette. Az Ítéltábla megállapítása szerint a Magyar Gárda rendezvényein elhangzott szónoklatok tartalma, az egyenruha használata, az

alakzatban vonulás, a vezényszavak, a speciális köszöntések elhangzása ugyan önmagukban a véleménynyilvánítási és egyesülési jog gyakorlásába való beavatkozást nem feltétlenül indokolta, azonban mindezek összhatásukban a fent említett jogok sérelméhez vezettek.

A szabálysértés elkövetése gyanújának fennállása szempontjából tehát az vizsgálendő, hogy az intézkedés alá vont személyek által tanúsított magatartás a felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységnek mennyiben felelt meg.

A panaszolt esetben a rendezvény résztvevői a Magyar Gárda egyenruhájaként azonosítható öltözékben, katonai alakzatban vettek részt a rendezvény helyszínén.

A Testület álláspontja szerint ugyan a felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértési tényállása megállapíthatóságának még nincsen kialakult bírósági gyakorlata, azonban a rendezvényen történtek a tényállás megvalósulásának gyanúját mindenképpen megalapozzák.

b) Az Rtv. 97. § c) pontja szerint magánlakás a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület.

A rendezvény helyszínéül szolgáló terület nem minősül magánlakásnak, a rendelkezésre álló felvételek (<http://magyargarda.hu/fgallery/49>) alapján megállapítható, hogy az egy bekerített, fás terület, amit egyik oldalról erdő határol. Bekerítettség hiányában, még rajta álló magánlakás esetén sem vonható e terület az Rtv. 97. §-a szerinti magánlakás fogalom körébe.

Ennek hiányában a terület a közterületnek nem minősülő egyéb hely kategóriájába tartozik. Az itt foganatosított intézkedésekre az Rtv. 40. §-a irányadó, mely szerint a rendőr a feladata ellátása során – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – beléphet a magánlakásnak nem minősülő egyéb helyre, és ott az intézmény rendjének lehetőség szerinti tiszteletben tartásával intézkedhet.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése szerint bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli. Tekintettel arra, hogy a helyszínen szolgálatot

teljesítő rendőrök szabálysértés elkövetését észlelték, fennállt az intézkedési kötelezettség.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Ez a szakasz rögzíti az arányosság követelményét, amit az intézkedő rendőrnek mindig figyelembe kell vennie. A Testület megállapítása szerint a rendezvény helyszínére való belépés, és ott intézkedések foganatosítása arányos volt az elérni kívánt céllal, vagyis a szabálysértés továbbfolytatása megakadályozásával.

2) A Testület megvizsgálta, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésére jogszerűen került-e sor.

A fokozott ellenőrzésről szóló Rtv. 30. § (1)–(3) bekezdései szerint: „(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. (2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. (3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdése szerint: „A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalom illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.”

A fokozott ellenőrzés elrendeléséről a Testület már több korábbi állásfoglalásában – így pl. a 199/2009. (VII. 1.) számú, vagy a 200/2009. (VII. 1.) számú állásfoglalásaiban – kimondta, hogy az egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent, amely azonban nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét intézkedés nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében. Annak megítélése kapcsán, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon indokoltan élt-e, a Testület jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete szerint a Magyar Gárda feloszlott társadalmi szervezetnek minősül, melynek működése immár több oldalról is kriminalizált: egyesülési joggal visszaélés vétségét, törvény vagy hatóság rendelkezése elleni izgatás vétségét, vagy feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértését követi el az, aki e szervezet tevékenységében valamilyen módon részt vállal.

Ebből kiindulva, a Testület a rendezvény helyszínéhez közeli területekre nézve indokoltnak találta a fokozott ellenőrzés elrendelését.

A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzésnek a Gödöllői Rendőrkapitányság teljes területére történő elrendelése abban az esetben, amikor rendezvény csak a gödöllői rendőrkapitányság jól behatárolható területén kerül megtartásra, az arányosság követelményét nem veszi kellőképpen figyelembe; még akkor sem, ha a rendezvényre érkezők, és az onnan távozóknak biztonságának garantálása, illetve az általuk elkövethető jogsértések megakadályozása a rendezvény konkrét helyszínénél nagyobb terület ellenőrzés alatt tartását teheti szükségessé. Mivel a fokozott ellenőrzés elrendelése adott esetben a jogszabályi felhatalmazáson túli felhatalmazást keletkeztethet, ezért a Testület a jövőre nézve is fenntartja a jogot arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésének indokoltságát és megalapozottságát az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének szempontjából, konkrét egyedi ügyekben vizsgálat tárgyává tegye.

3) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök a magánterület elhagyására szólították fel a rendezvény résztvevőit, annak ellenére, hogy a területet a rendőrség körbezárta.

A Testület ezen állásfoglalás II. rész 3) pontjában idézi a helyszínen elhangzott felszólítás szövegét, melyből megállapítható, hogy a rendőrség a rendezvény résztvevőit nem a terület elhagyására, hanem a tanúsított jogsértő cselekmény abbahagyására szólították fel, tehát a rendezvény feloszlására nem került sor.

A gyülekezési jog korlátozásával kapcsolatban a Testület álláspontja a következő. A Gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá eső rendezvény magánterületen is tartható. Annak, hogy egy rendezvényt közterületen, vagy magánterületen rendeznek meg, csak annyiban van jelentősége, hogy a Gytv. a közterületen tartott rendezvények kapcsán bejelentési kötelezettséget ír elő, de a rendezvények definíciójának vizsgálata alapján egyértelmű, hogy a magánterületen megtartott, politikai tartalmú és célú rendezvényre is a Gytv. szabályai alkalmazandók, így a rendőrségnek a rend fenntartásával és az oszlatással kapcsolatos jogai és kötelezettségei ilyen rendezvények vonatkozásában is fennállnak.

Tekintettel arra, hogy a szóban forgó rendezvény feloszlására nem került sor, nem hangzott el felszólítás sem a terület elhagyására, **a rendőrség a fokozatosság elve figyelembe vételével, a gyülekezési jog tiszteletben tartásával járt el.**

A Testület megjegyzi, hogy a panaszos csak a saját vonatkozásában terjeszthet elő panaszt, másokéban nem. Kiskorú nevében legfeljebb akkor lenne ilyen jogosultsága, ha annak törvényes képviselője lenne, de mivel erre utaló adat nem merült fel, a Testület csak a panaszos tekintetében vizsgálta az eseménysort.

IV.

A Testület a fentiek alapján alapjogsérelmet nem állapított meg, ezért – figyelemmel az Rtv. 93. § (2) bekezdésére – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. február 10.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

A Testület az állásfoglalását az alábbi jogszabályokra figyelemmel hozta:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (Alkotmány),
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (Gytv.),
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.),
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. Korm. r. (Szabs. r.),

A Testület az állásfoglalását az alábbi dokumentumok alapján hozta:

- a panaszos 2009. szeptember 15-én és 2009. szeptember 29-én érkezett beadványa,
- a Gödöllői Rendőrkapitányság vezetője 2009. szeptember 10-i 13040-8931/2009. ált. számú egyedi utasítása,
- a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat vezetője 13000-7364/13/2009. ált. számú, 2009. október 21-én kelt levele,
- a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat vezetője 29000-105/1058-3/2009. ált. számú, 2009. december 10-én kelt levele
- <http://www.youtube.com/watch?v=gBdP9bmg9L0>
- <http://www.youtube.com/watch?v=XqJ-bVxPhG4>